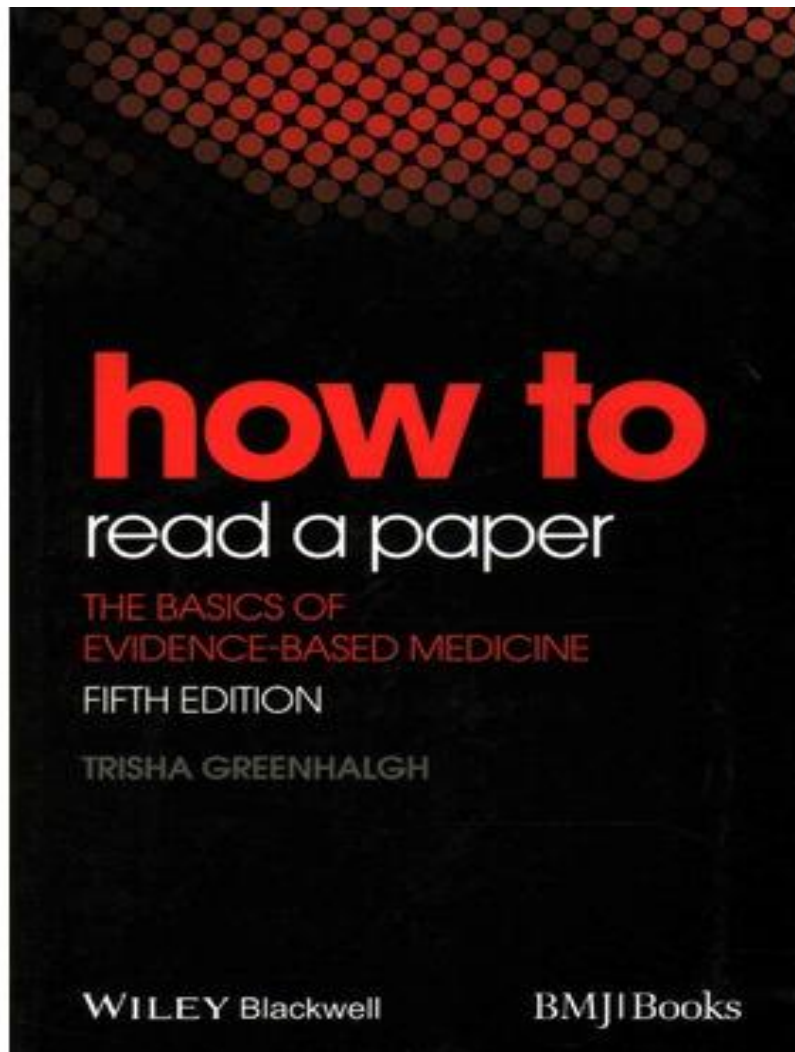

Jak vyhledávat a číst odborné články

J. Trachta, 08/2014

Jak vyhledávat a číst odborné články?

Rychlomanuály na hledání a čtení

Evidence-Based Answers to Clinical Questions for Busy Clinicians

Workbook

Harris C & Turner T

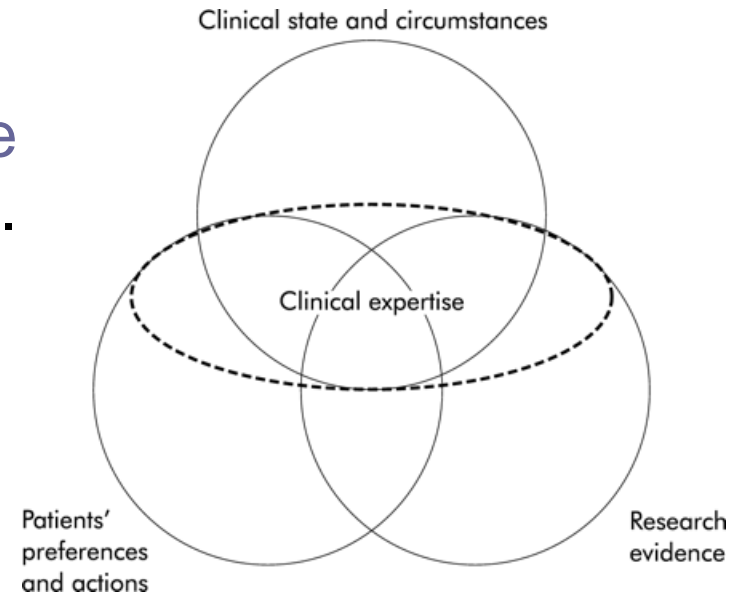
2011

EBM – základní filtr kvality článků

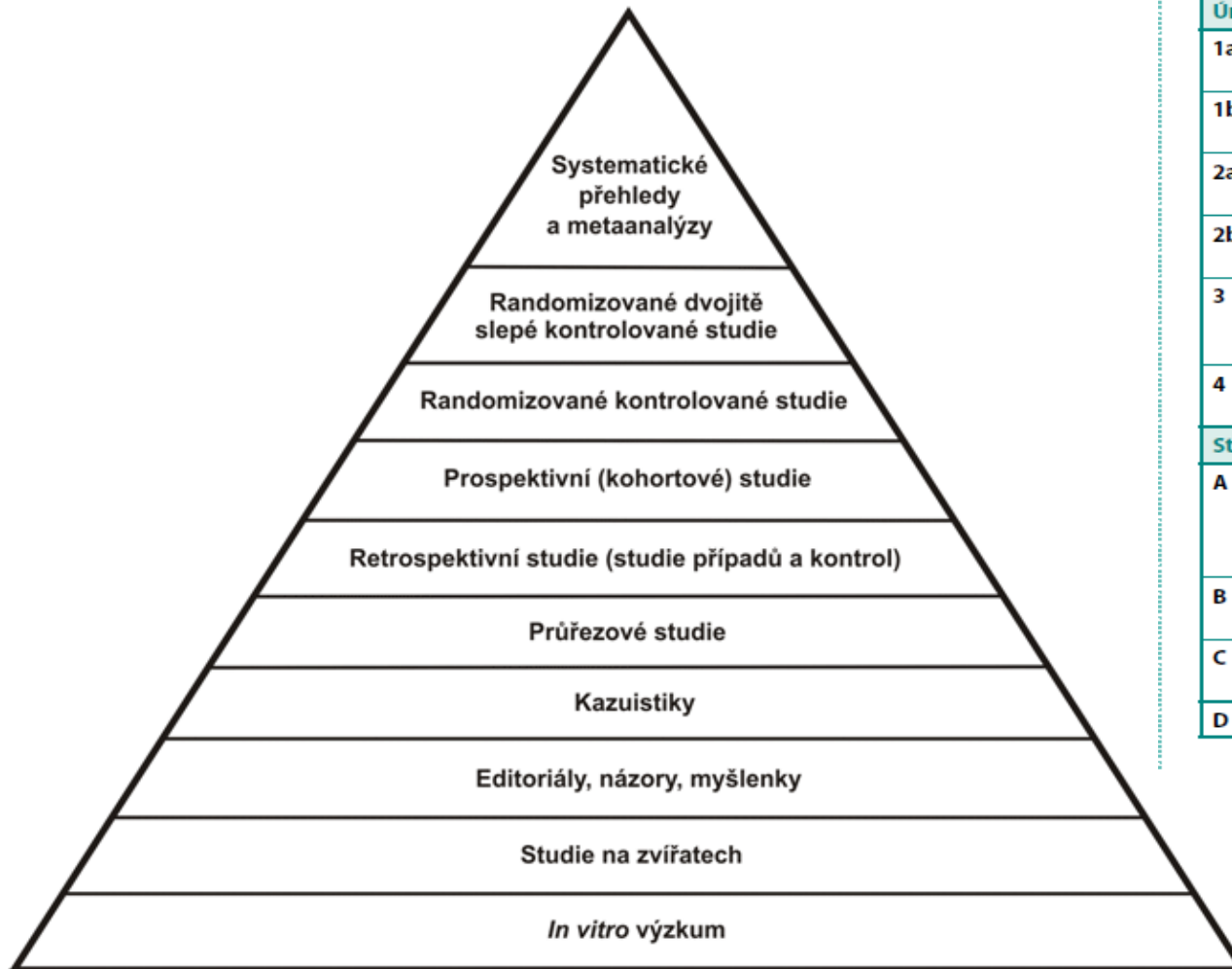
- Definice EBM: „Vědomé a soudné používání nejlepších současných důkazů (znalostí) při rozhodování v péči o jednotlivé pacienty.“

SACKETT, D.L., ROSENBERG, W.M.C., GRAY, J.A.M., et al. Evidence Based Medicine : What It Is and What It Isn't. BMJ. 1996, 312, pp. 71–72

Evidence-based medicine is the integration of **best research evidence** with **clinical expertise** and **patient values**.
Sackett & Straus

EBM – významnost důkazů a studií

Tab. 1. Úroveň a stupeň vědeckých poznatků dle validity pro klinickou praxi určená EAU (seřazeno hierarchicky od nejvyššího (1) k nejnižšímu (4) stupni relevance vědecké informace)

Úroveň	Typy důkazů
1a	důkazy získané z meta-analýzy randomizovaných kontrolovaných studií
1b	důkazy získané alespoň z jedné randomizované kontrolované studie
2a	důkazy získané z jedné dobře navržené kontrolované studie bez randomizace
2b	důkazy získané alespoň z jednoho dalšího typu dobře navržené kvazi _0 experimentální studie
3	důkazy získané z dobře navržených non-experimentálních studií, jako jsou srovnávací studie, retrospektivní studie a kazuistiky
4	důkazy získané ze stanovisek komisí odborníků nebo klinické zkušenosti uznávaných autorit
Stupeň Charakter doporučení	
A	doporučeno na základě kvalitních a konzistentních klinických studií odkazujících ke konkrétním doporučením a zahrnujících alespoň jednu randomizovanou kontrolovanou studii
B	doporučeno na základě dobře provedené klinické studie, bez randomizace
C	doporučeno bez přítomnosti přímo aplikovatelné kvalitní klinické studie
D	doporučení není možné pro neadekvátní důkazy

Princip uplatňování EBM v praxi

- Zformulování zodpověditelné otázky, kterou chce klinik zodpovědět (PICOS: Patient, Intervention, Comparisson, Outcome, Study)
- Vyhledání nejlepších dostupných článků a jejich výsledků
- Rozvaha o možnosti změny diagnostického nebo léčebného postupu – příklad z DK: redukce MCUG na polovinu u pacientů s 1. atakou akutní PNF

Kde hledat kvalitní články

- Všeobecné vyhledávače: Google? Ne, **Google Scholar** lepší, ale zahlcení nekvalitními články
- Jednotlivé články – původní práce a přehledové studie (original articles and systematic reviews) pro řešení konkrétního problému:

Cochrane Library – nejkvalitnější metaanalýzy a přehledové studie

PubMed – největší databáze citací a základních studií

Tripdatabase - vyhledávač, který stahuje informace z několika dalších databází a vyhledávačů), který čerpá informace z EBM zdrojů, guidelines, online učebnic a databáze Medline

- Syntézy článků panelem specialistů – pro obecnější studium problematiky:

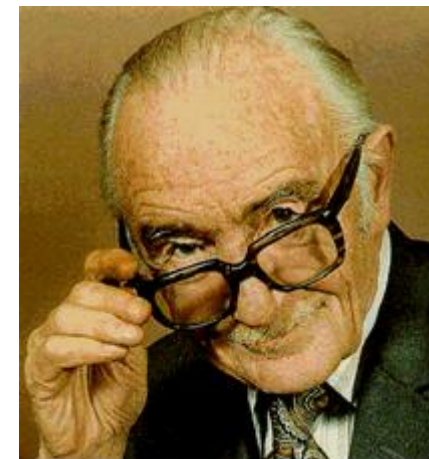
E-medicine (Medscape) nebo **UpToDate**,

event. **US National Clearing House** - guidelines

Cochrane Library

- Založena 1993 s cílem přinášet a aktualizovat systematické přehledy základních studií, zejm. RCT jak si přál Dr. Cochrane
- Spravována skupinou Cochrane Collaboration: 31 000 dobrovolných lékařů a vědců ve 120 zemích
- Obvykle desítky pečlivě zanalyzovaných základních studií (zejm. RCT), protokol na vypracování metaanalýzy a výsledek má v průměru 50 až 100 stran -
- Impakt faktor 6.186
- Jednoduché nebo rozšířené (advanced) vyhledávání, souhrny i pro laiky (příklad: laparoscopic appendectomy)

Dr. Archibald Cochrane

1909 - 1988

PubMed

- Databáze Národní knihovny USA
- 24 milionů citací, denně 1500 nových čl.
- Vyhledávání pomocí:

Booleanských operátorů AND, OR a *

MeSH

nastavitelných filtrů – klinická otázka (příklad:
urolithiasis a hyperkalciurie; klinická studie – příklad hypospadie a antibiotika)

Funkce PMC nebo link out – plné znění článků

PubMed – přístup k článkům v Motole

- Přístup k velké části databází placených Ústavem vědeckých informací 2. LF UK z počítače na Vašem lékařské pokoji zajistí správce sítě do 5 minut – **linka 9129, event. 9103.**

The image shows a computer screen with two overlapping browser windows. The background window displays the website of the Ústav vědeckých informací (Institute of Scientific Information) at the 2. lékařská fakulta (2nd Faculty of Medicine) of the University of Prague. The website has a navigation menu with links for 'Úvod', 'Databáze', 'E-knihy', 'E-časopisy', and 'E-zb'. A featured article titled 'Zabijáci' (Killers) is visible, discussing a disease that caused the death of several mothers. The foreground window shows a PubMed article page for 'Two-stage repair with long channel technique for primary severe hypospadias'. The article is by Yanai I, Xie Q, Liama O, Xu Y, Su C, published in Urology in 2014. The abstract describes a surgical technique for primary severe hypospadias. The PubMed page includes sections for 'Author information', 'Abstract', 'PATIENTS AND METHODS', 'RESULTS', 'CONCLUSION', and 'PMID: 24768019'. The Windows taskbar at the bottom shows several open applications, including 'EBM pro urolog...', 'EBM Čes. urol. přeh...', 'Telefonní seznam...', and 'EBM a odborné člán...'. The system clock shows 11:26.

Dohledání článků nedostupných on-line v Motole

Ústav vědeckých informací („Knihovna“):

- lucie.stipkova@lfmotol.cuni.cz, tel. 5888
- maria.kafrikova@lfmotol.cuni.cz, tel. 5841

(„Kdyby články nebyly zdarma a měl byste o ně velký zájem, daly by se sehnat ze zahraničí za poplatek: 1-5 stran 40,-Kč ; 6-10 stran 80,- atd.“)

Design klinické studie a statistika:

- Ivana.Durdilova@seznam.cz, tel 5871 (Ing. Durdilová)
- stepanek.lub@seznam.cz (Dr. Štěpánek)
- Jan.Vejvalka@fnmotol.cz (MUDr. Ing. Vejvalka, Kl. nukl. medicíny)

Který článek je spolehlivý/ kvalitní?

- Metodologie nadřazena velikosti souboru pacientů a převratnosti výsledků
- Altman, 1994: „Pouze 1% medicínských studií je vypracováno bez závažných metodologických chyb.“
- Greenhalg, str. 28: „První rozhodnutí, zda číst studii nebo ji přijmout k tisku vychází z části abstraktu pod hlavičkou Metodologie (Methods).“
- Vyhodnocení metodologie (critical appraisal) lze např. Podle: <http://www.cche.net/usersguides/main.asp>

Závěr

Bez EBM přístupu a kritického čtení odborných článků v dnešním světě medicíny nelze efektivně fungovat

Hypotéza pro psaní článků

Většina odborných článků není odmítána redakcemi renomovaných časopisů proto, že autoři pocházejí z Iránu, Ukrajiny nebo České republiky, ale proto, že nejsou napsány podle všeobecně přijímaných pravidel EBM